

LitLab Leesclub

Leesclub 68: Migratie & globalisering

Wael van Suzanna Jansen

Spelregels

In deze leesclub discussieer je met een groepje van 4 tot 6 lezers over *Wael* van Suzanna Jansen. Je doet dat aan de hand van kaartjes met vragen over de tekst. De leesclub begint met een korte inleiding, die een van de spelers voorleest. Daarna volgen 4 rondes:

1. Ronde 1 bestaat uit 5 quizvragen over de tekst. Een van de spelers leest de vragen voor en alle spelers (inclusief voorlezer) schrijven hun antwoorden op een blaadje. Na het omdraaien van de laatste vraag verschijnen de juiste antwoorden in beeld. Daarna berekent iedereen zijn score.
2. Ronde 2 is een algemeen vragenrondje over de tekst: de spelers benoemen om de beurt wat ze onduidelijk vonden en proberen samen een antwoord te vinden. Als de grootste onduidelijkheden opgelost zijn, begint ronde 3.
3. Degene met de meeste goede antwoorden op de quizvragen mag als eerste een kaartje van de discussievragen omdraaien van een stapel naar keuze. Hij of zij geeft antwoord op de vraag, waarna de rest mag reageren. Vervolgens kiezen de overige spelers om de beurt een kaartje van een van beide stapels. Als een discussievraag herhaalt wat eerder in het gesprek al aan bod gekomen is, mag de speler die aan de beurt is een volgende kaart omdraaien. Dit gaat zo door totdat alle kaartjes omgedraaid zijn.
4. Aan het einde van de discussie komen de spelers samen tot een oordeel over de tekst. In ronde 4 geven ze een oordeel uitgedrukt in sterren en motiveren zij hun keuze.

Deze leesclub werd ontwikkeld door Marloes Lip-Otten in samenwerking met de redactie van LitLab, een digitaal laboratorium voor literatuuronderzoek op de middelbare school. Ga voor meer lesmateriaal naar www.litlab.nl. Een docentenhandleiding en een didactische verantwoording van deze werkvorm zijn beschikbaar via www.litlab.nl/docenten.

Deze leesclub is gratis beschikbaar onder de Creative Commons licentie 'Naamsvermelding-NietCommercieel-GelijkDelen 4.0 Internationaal'.

Inleiding

Het verhaal van Wael is geen heldenepos en geen slachtofferdrama. Hoewel hij moedig is geweest én veel heeft verloren, is het toch vooral het verhaal van een gewone student die zijn gewone leven uit elkaar ziet vallen door een oorlog. Het had overal kunnen zijn, het had iedereen kunnen overkomen. Toen ik begreep hoe hij met het geluid van bombardementen in zijn oren tegelijk ook verliefd was, plezier maakte, leuk werk wilde, moest ik denken aan verhalen over de Tweede Wereldoorlog in Nederland. (...). Het was het universele in het verhaal van Wael dat mij het meest raakte. Het gewone. (blz. 12)

Wael is 19 als de oorlog in Syrië begint; 26 als hij in Nederland studeert en zijn verhaal vertelt. Inmiddels heeft hij een leven opgebouwd, maar het lijkt niet op wat hij acht jaar eerder voor ogen had. De vlucht door Afrika en Europa heeft sporen nagelaten. Zijn familie, vrienden en geliefde heeft hij achter moeten laten.

In deze leesclub discussieer je over wat het betekent als je gewone leven verandert door een oorlog. Welke keuzes maak je dan, welk effect heeft oorlog op een mens? Je ziet dat iemand niet van de een op andere dag een vluchteling of slachtoffer wordt. De situatie van vluchtelingen in de wereld wordt teruggebracht tot het verhaal van één jongen. Aan de hand van de discussievragen denk je na over een gewoon mensenleven in buitengewone omstandigheden.

Ronde 1: Grip op het verhaal

Draai om de beurt een kaartje om en geef antwoord op de vraag, daarna mogen de andere spelers reageren.

Ronde 2: Vragenronde

Hieronder staan verschillende fragmenten uit het boek. Kies allemaal een fragment en bedenk een vraag die je aan een van de personages zou willen stellen. Formuleer allemaal één vraag en probeer daarop samen een antwoord te geven.

- Yaman en Wael werken in de vluchtelingenopvang: 'In die tijd... ze vertellen.' (63)
- De boot gaat zinken: 'Intussen zag... Here here!' (123-124)
- Wael vertelt de IND over Haya: 'Ik was... niet lukt?' (151-152)

Ronde 3: Discussievragen

De speler met de meeste goede antwoorden op de quizvragen mag als eerste een kaartje omdraaien van een van de twee stapels met discussievragen.

Ronde 4: Oordeel

Geef *Wael* samen een waardering uitgedrukt in sterren. Beargumenteer vervolgens jullie keuze. Wat vonden jullie goed en wat juist minder goed? Heeft de discussie jullie individuele oordeel veranderd, en zo ja, hoe? Probeer voorbeelden en argumenten te halen uit jullie reacties op de discussievragen.

Vraag 1

Hoe leerde Wael Haya kennen?

LitLab

Vraag 2

Voor Wael was er een omslagpunt: van achter de president staan naar meedoen met de revolutionairen. Wat was de reden voor zijn ommekeer?

LitLab

Vraag 3

Eerst is de studie van Wael vanwege de studie belangrijk. Later heeft het een andere, belangrijkere, functie. Welke?

LitLab

Vraag 4

Wael moet vluchten naar Benghazi in Libië. Waarom vertrekt hij daar na een tijd?

LitLab

Vraag 5

Wat zegt Waels moeder over zijn relatie met Haya wanneer hij naar Nederland gaat?

LitLab

Antwoorden

1. Hij leerde haar kennen via een terugveroverde hackaccount die hij eerder kwijtgeraakt was.
2. De toespraak van de president waaruit bleek dat de president helemaal geen plan had.
3. Voorkomen dat je bij het leger moet. Zolang je studeert hoef je niet bij het leger.
4. Ook daar breekt oorlog uit.
5. Of hij breekt met Haya, of zijn moeder wil hem niet meer zien of spreken.

LitLab

Feest der herkenning? 1/8

Wael stelt: 'Een man is altijd sterk. Je moet altijd doorgaan.' Ben je het met hem eens? Waarom wel of niet?

Feest der herkenning? 2/8

Wael beschrijft zijn situatie in 2010, voor de start van alles. Vind jij dat hij daar een doodnormale jongen is? Waarom wel of niet?

Feest der herkenning? 3/8

Hoe typeer jij de omgang tussen Wael en Haya? Vergelijk het met relaties om je heen: wat is er hetzelfde, wat is anders?

Feest der herkenning? 4/8

Na de speech van de president verandert Wael van standpunt: hij is niet meer loyaal aan de president, maar schaart zich achter de revolutionairen. Kun jij zijn ommekeer begrijpen?

Feest der herkenning? 5/8

Wael strijdt dapper door tijdens de oorlog, ook al wordt het steeds gevaarlijker of moeilijker. Kun jij begrijpen dat hij op deze manier doorging?

Feest der herkenning? 6/8

In het begin van het verhaal wil Wael niet vechten en helpt hij mee op de achtergrond. Denk je dat jij wel of niet actie zou ondernemen in de oorlog?

Feest der herkenning? 7/8

Wael moet van het ene op het andere moment vluchten uit Homs. Wat vindt hij daar het moeilijkst aan? Wat zou jij zelf het moeilijkst vinden, denk je?

Feest der herkenning? 8/8

Wanneer Wael op de vlucht is helpt hij zijn medereizigers: hij laat niemand achter in het niemandsland op de grens en betaalt voor anderen. Waarom doet hij dat, denk je?

Feest der
herkenning? 3/8

Feest der
herkenning? 2/8

Feest der
herkenning? 1/8

Feest der
herkenning? 6/8

Feest der
herkenning? 5/8

Feest der
herkenning? 4/8

Feest der
herkenning? 8/8

Feest der
herkenning? 7/8

Stof tot nadenken? 1/8

'Ik moet je waarschuwen,' zegt hij. 'Don't live the story. Leef je niet te veel in.' Het zijn de woorden van Wael naar schrijfster Suzanna Jansen. Waarom zou hij haar waarschuwen?

Stof tot nadenken? 2/8

Het citaat uit de inleiding vertelt dat Suzanna Jansen het verhaal vooral interessant vond vanwege het gewone. Hoe gewoon is het verhaal van Wael?

Stof tot nadenken? 3/8

In 2010, voor zijn vlucht, bestempelt Wael zijn leven als 'perfect'. Welke verandering ondergaat Wael in het verhaal volgens jou, en waaruit blijkt die verandering?

Stof tot nadenken? 4/8

Wael krijgt tijdens de oorlogsjaren te maken met steeds moeilijkere en gevaarlijkere situaties. Vind jij dat dit geschreven verhaal erin slaagt om die moeilijke situaties voelbaar te maken, of was dat beter gelukt met een film over Waels leven? Leg uit wat het verschil was geweest.

Stof tot nadenken? 5/8

'De auto die mij naar de andere kant bracht werd getroffen door vijf kogels. Dat was meer dan anders. Het betekende dat er meer snipers waren.' Wael vertelt vrij emotioneel over de oorlog. Hoe komt dat denk je?

Stof tot nadenken? 6/8

'We raapten de hersens op en stopten ze terug.' Probeer eens te verklaren waarom Wael zo luchtig over verschrikkelijke dingen vertelt.

Stof tot nadenken? 7/8

Wanneer Wael vlucht, heeft hij geen andere keus dan smokkelaars vertrouwen. Het wordt vluchtelingen moeilijk gemaakt naar een ander land te vertrekken – hoe komt dat? Ben je het daarmee eens, of niet?

Stof tot nadenken? 8/8

Uiteindelijk wil Wael met een Nederlands paspoort gaan reizen. Hij zegt: 'Met dat paspoort moet iedereen je respecteren.' Waarom zegt hij dat?

Stof tot
nadenken? 3/8

Stof tot
nadenken? 2/8

Stof tot
nadenken? 1/8

Stof tot
nadenken? 6/8

Stof tot
nadenken? 5/8

Stof tot
nadenken? 4/8

Stof tot
nadenken? 8/8

Stof tot
nadenken? 7/8